

Tahák pro ovládání textového editoru „vi“

Sepsal: F.Ryšánek z FCCPS <rysanek@fccps.cz>

Úvod

V UNIXu se editor spouští tradičně příkazem

```
vi <jméno souboru>
```

Aktuální, svobodný a vylepšený VIM mívá taky alias na staré dobré „vi“ (ale slyší i na „vim“).

Pokud si nainstalujete VIM pod Windows, můžete otvírat libovolný soubor pomocí položky v kontextovém menu na pravém myšítku, nebo by mělo fungovat i přímé otevření gvim.exe, pokud ke němu máte nastavenou cestu.

Dva režimy – prohlížení a vkládání

VIčko se od jiných editorů liší tím, že má dva základní režimy: prohlížeč a editační.

V prohlížečím režimu se lze po textu pohybovat šipkami, ale písmenka napsaná na klávesnici se do textu nedoplňují. Háček je v tom, že v prohlížečím režimu má spousta písmenek speciální funkce: pohyb, skok na začátek a konec řádku, mazání písmen/slov/řádků apod. Takže není problém i v „prohlížečím“ režimu otevřený soubor nějak pochroumat.

V editačním=vkládacím režimu se editor chová podobně, jako kterýkoli příbuzný.

Po startu je editor automaticky v prohlížečím režimu.

Do vkládacího režimu se lze dostat příkazem „i“ nebo na lokální konzoli klávesou Ins.

Zpátky z vkládacího režimu do prohlížečeho se lze dostat klávesou Esc.

Jak z toho ven?

Toto je jeden z nejpobulárnějších dotazů na unix.stackexchange.com :-)

Pokud se dostanete do problémů, např. pokud se Vám podařilo v prohlížečím režimu něco smazat, nebo si prostě nejste jisti, co se právě děje, nejjednodušší bude „vystoupit a nastoupit“. Vystoupit lze takto:

- stiskněte jednou či vícekrát **Esc**, a počkejte asi 2 s – editor vyskočí ze vkládacího režimu (pokud v něm zrovna je), pokud je v prohlížečím režimu tak zruší případné rozepsané vícepísmenné kombo příkazy. Nespárovaný Escape vyvolá pouze varovné pípnutí (pokud je v terminálu povoleno).
- pokud máte pocit, že by stačilo Undo, zkuste zmačknout **u** – jste v prohlížečím režimu, takže písmenko **u** znamená Undo. Tato funkce umí vrátit i více kroků (multi-level undo). Případně velké **U** vrátí všechny změny na aktuálním řádku, patrně od posledního uložení.
- pokud byste raději „vystoupili a nastoupili“, zadejte sekvenci **:q** a Enter (= Quit), tj. „dvojtečka kvé Enter“
- pokud se editor brání, že byly v souboru provedeny změny, a že tyto nejsou uloženy, zadejte **:q!** a Enter (= konec, bez připomínek!) – Vaše úpravy se neuloží a editor vyskočí zpátky do příkazového řádku.
- pokud nicméně chcete změny uložit, máte možnost: příslušná sekvence je **:w** Enter (=Write) a pak teprve **:q** Enter, případně rovnou kombo **:wq** Enter

Co to umí užitečného

Na lokální konzoli fungují klávesy Home, End, PageUp a PageDown.

Pokud Vám numerický blok na klávesnici nefunguje správně (hází klikyháky, skáče po textu, NumLock nezabral) a používáte terminál Putty, zaškrtněte v konfiguraci položku Change Settings -> Terminal -> Features -> “disable application keypad mode”.

Pohybové příkazy: (v prohlížečím režimu)

O, \$ = začátek a konec řádku

b, e = začátek a konec slova

w = konec slova, jako oddělovače fungují mezery, tečky, pomlčky...

W = konec slova, jako oddělovače se uvažují výhradně mezery

G = jdi na konec souboru

1G = jdi na první řádek souboru

<číslo>G = jdi na uvedený řádek v souboru

Příkazy, spouštějící vkládací režim: (ukončuje ho vždy Esc)

i = začít vkládat zde (insert)

I = začít vkládat od začátku řádku (Insert)

a = začít vkládat za tímto znakem (append)

A = začít vkládat na konci řádku (Append)

o = začít nový řádek za aktuálním řádkem

O = začít nový řádek před aktuálním řádkem

cw = změnit do konce slova

cW = změnit do konce slova (oddělovače pouze mezery)

c\$ = změnit do konce řádku

r<nový> = změň znak pod kurzorem na <nový> (nevstupuje do vkládacího režimu)

Mazací příkazy (v prohlížečím režimu):

x, Del = smaž aktuální znak (pod kurzorem)

dw = smaž do konce slova

dW = smaž do konce slova (oddělovače pouze mezery)

dd = smaž aktuální řádek

d\$ = smaž do konce aktuálního řádku

Příkazy pro blokovou manipulaci

VIčko/VIM má svůj vlastní clipboard, nezávislý na systémovém clipboardu.

Níže uvedené příkazy pracují s interním clipboardem:

yy = zkopíruj aktuální řádek do clipboardu

yw = zkopíruj aktuální slovo do clipboardu

y\$ = zkopíruj vše do konce řádku do clipboardu

y<pohyb dolů> = zkopíruj do clipboardu dva řádky

p = vlož na aktuální pozici

v (a následuje pohyb šipkami) = označ vizuální blok po jednotlivých znacích

Shift+v (a následuje pohyb šipkami) = označ vizuální blok po celých řádcích

Ctrl+v (a následuje pohyb šipkami) = sloupcový vizuální blok (pod Windows zkuste Ctrl+q)

Následně fungují na vizuální blok operace y (= yank) = kopírovat, x nebo Del = smazat.

Paste (p) na sloupcový blok uložený v interním clipboardu zafunguje „sloupcově“.

Do systémového clipboardu fungují operace myši, nejlépe pokud si *vypnete* nativní podporu myši (VIM 8 – příkaz **:set mouse=**) pakliže ji neoceňujete.

Do systémového clipboardu fungují často taky zkratky Ctrl+Ins (copy) a Shift+Ins (paste) – v terminálech Putty a Xterm (možná je to spíš vlastnost moderních Xwindows).

Hledací příkazy

/<výraz> = hledej <výraz> dolů

?<výraz> = hledej <výraz> nahoru

n = hledej další stejným směrem

N = hledej další opačným směrem

% = skoč na odpovídající párovou závorku

[[(dvakrát levá hranatá) = skoč na otvírací vinutou závorku funkce (při editaci C/C++/Perlu)

]] (dvakrát pravá hranatá) = skoč na otvírací vinutou závorku funkce

[] (levá pravá hranatá) = skoč na nejbližší vyšší uzavírací vinutou závorku funkce

][(pravá levá hranatá) = skoč na nejbližší nižší uzavírací vinutou závorku funkce

Undo, redo

. = znovu proved' poslední vkládací/změnovou operaci

u = zpět (undo) - pamatuje si více kroků.

U = zpět (undo) pro všechny změny na lokálním řádku.

Další editační příkazy

J = připoj následující řádek za aktuální řádek

Uložení dat a ukončení

:w = uložit

:w <soubor> = uložit pod jménem <soubor> (pozor, aktuální buffer si podrží staré jméno!)

:w! = uložit, přestože je soubor read-only

:q = konec (opustit buffer)

:q! = konec, přestože má aktuální soubor neuložené změny

:wq = uložit a konec

Zalamování řádek při zobrazení v terminálu

:set wrap

:set nowrap

Tyto dva příkazy ovlivňují pouze zobrazení v terminálu! Netýkají se samotných dat.

Dlouhé řádky v editovaném souboru zůstanou i po opakovaném uložení každopádně v původní délce, editor do nich nevloží žádné konce řádek navíc. Proto také VIčko při pohybu šipkami nahoru a dolů přeskočí "wrapnutý" řádek celý, tzn. vizuálně třeba čtyři řádky v okně terminálu. Na konkrétní místo ve wrapnutém řádku máte šanci se dostat šipkami vpravo/vlevo (po slovech skáčou klávesy "b" a "e") nebo umístěním kurzoru myši, pokud myš povolíte.

Otevření více souborů současně

V terminologii VIMu „buffer“ = otevřený soubor nebo jiný kus textu. Dá se mezi nimi přepínat:

:b<číslo> = přepni do bufferu <číslo>, např. **:b1** nebo **:b2** apod.

:badd <jméno souboru> = otevři soubor s tímto jménem v dalším bufferu (dostane nové číslo)

:buffers = vypiš seznam bufferů

:bdelete = zavři aktuální buffer (ovšem pozice v číselné řadě zůstane do ukončení neobsazená)

Další zaklínadla co se můžou hodit

:behave xterm vs. :behave mswin (pod Windows mění chování CTRL+V a jiných)
:set fileformat=dos vs. :set fileformat=unix (konce řádků CR+LF vs. pouze LF)
:syntax on
:set filetype=c (nebo cpp, perl atd.) = volí šablonu pro označování syntaxe
(pokud nezafungovala automaticky)
:set = vypiš přiřazené proměnné VIMu (nepřiřazené / v defaultu se nevypisují)

Konfigurační soubory

Dvojtečkové příkazy lze uložit do skriptu (textového souboru), který lze VIMu předat buď explicitně na příkazovém řádku při spuštění, nebo ho lze uložit do souboru .vimrc v home adresáři (na UNIXu) nebo podobnou konvencí v home adresáři uživatele pod Windows. Tento se pak spouští automaticky při každém startu.

Kromě toho existuje globální /etc/vim/vimrc (na UNIXu) případně v programovém instalačním adresáři VIMu pod Windows – ten se spouští všem uživatelům.

Recepty pro zvýrazňování syntaxe jsou zase jenom soubory .vim, uložené v /usr/share/vim (na UNIXu) nebo v instalačním adresáři na Windows.

Úvod do ovládání editoru VIM

od jediného pravého tuzemského věrozvěsta:

<http://www.nti.tul.cz/~satrapa/docs/vim/>